

Asia: VN/13206/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi vetymarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vetymarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Muutoksenhausta markkinaoikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Luonnos hallituksen esitykseksi sisältää seitsemän lakiehdotusta, joissa on säädetty markkinaoikeuden antamasta päätöksestä suora muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Työryhmän ehdotuksessa on todettu, että direktiivi edellyttää jäsenvaltioiden varmistavan, että sääntelyviranomainen voi suorittaa sille unionin lainsäädännössä säädetyt tehtävät riippumattomasti ja tehokkaasti. Tämän vuoksi markkinaoikeuden muutoksenhakutuomioistuimena käsittelemissä valvonta tai valitusasioissa Energiavirastolla tulisi olla mahdollisuus ilman valituslupamenettelyä hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Markkinaoikeus toteaa, että sääntelyviranomaisen riippumattomuuden ja sen toiminnan tehokkuuden turvaaminen ovat tuomioistuinkäsittelystä ja siihen sisältyvästä muutoksenhakumahdollisuudesta ja sen toteuttamis-tavoista erillisiä tavoitteita.

Osittain juuri tuomioistuinkäsittelyn kokonaiskeston tehostamistarkoituksessa valittaminen markkinaoikeuden eri asiaryhmissä antamista päätöksistä on pääosin, esimerkiksi julkisia hankintoja koskevilla valituksilla, säädetty edellyttämään korkeimman hallinto-oikeuden myöntämää valituslupaa. Yleisemmin valituslupajärjestelmällä on tavoiteltu sitä, että ylin tuomioistuin kykenisi keskittämään voimavarojaan oikeuskäytännön linjaamiseen ennakkopäätöksiin.

Markkinaoikeus pitää tarkoituksenmukaisena arvioida joko lakikohtaisesti tai koko kyseessä olevaa lainsäädäntöä koskien suoran muutoksenhaun tarpeellisuutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen muistakin kuin ehdotuksessa mainituista lähtökohdista ja tarvittaessa harkitsemaan valituslupajärjestelmän laajentamista energiamarkkina-asioihin.

Yksittäisiä havaintoja

Markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että vetyverkon haltijoiden nimeämisestä (luonnos s. 57–58) saisi ehdotuksen mukaan valittaa hallinto-oikeuteen. Sähkömarkkinalain osalta kantaverkon nimeämistä koskevassa päätöksessä on kuitenkin valitustienä markkinaoikeus (ks. markkinaoikeuden päätös MAO:363/16). Ehdotuksen s. 129 todetaan, että hallinto-oikeus toimisi ensiasteen muutoksenhakutuomioistuimena erityisesti niissä asioissa, jotka koskevat verkko- ja infrastruktuuri-toimijoiden nimeämistä koskevia hallinnollisia päätöksiä. Markkinaoikeus katsoo luontevammaksi säätää valitustieksi markkinaoikeus myös edellä mainittujen Energiaviraston päätösten osalta.

Energiatoimitusten vertailuvälinettä koskevan lain osalta muutoksenhaku on rajattu lakiehdotuksen 10 §:ssä koskemaan 4, 5, 7 ja 8 §:iä. Kuitenkin Energiavirasto voi mainitun lain 9 §:n perusteella päättää kuusi kuukautta kestävästä määräaikaisesta julkaisukiellosta (luonnos s. 175). Ehdotuksen mukaan määräaikainen julkaisukiello olisi vähittäismyyjälle merkityksellinen tämän elinkeinon harjoittamisen kannalta. Markkinaoikeus toteaa, että asianosaisen oikeusturvan toteutumisen kannalta muutoksenhakumahdollisuutta markkinaoikeuteen olisi perusteltua harkita myös 9 §:n osalta. (luonnos s. 128 ja 205). Tällaiset määräaikaista julkaisukielloa koskevat valitukset voitaisiin käsitellä markkinaoikeudessa kiireellisinä parissa kuukaudessa ja niiden osalta voitaisiin tarvittaessa antaa väliaikaisia täytäntöönpanokieltoja.

Pertti Virtanen

markkinaoikeuden ylituomari

Lausunnon ovat valmistelleet markkinaoikeustuomarit Ville Parkkari ja Jaakko Ritvala sekä markkinaoikeuden ylituomari Pertti Virtanen.

Hanhela Elina
Markkinaoikeus